

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceesane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 20 August, 1893.

Mercurea trecută curtea cu jurați din Cluș a pertractat procesul politic intentat de procuratura regescă contra Replicei. Presidentul comitetului de redactare dl Aurel Popovici a fost acuzat pentru partea spirituală a lucrării, domnul Eugen Brote și Nicolau Roman pentru tipărirea și răspândirea ei. La pertractare s'au prezentat domnii Aurel Popovici și Nicolau Roman, rămăind ca domnul Eugen Brote, căruia nu i s'a putut inmanua citațiunea, se fie adus la curtea cu jurați de altădată.

Verdictul urmat de această pertractare a sdruncinat pe fie-care român până în adâncul inimei sale.

Am știut și scim, că în patria noastră asemenea unui viscol cumplit cutrieră curentul magiarisărei, și acesta noi o am și spus, și am condamnat acest periculos curent, fiindcă am fost și suntem de părere, că el e periculos pentru patria noastră și pentru popórele conlocuitoare.

El însă în loc de a scădea, a mai crescut. Cât pentru părțile transilvane centrul lui a fost și este Clușul. Ajutat de societatea ungurască, ici colo de administrațiune și mai pre sus de toate puternic ajutat de presă, el a crescut în mod înspăimântătoriu, și astăzi a ajuns a aduce ródele sale binecuvântate în sensul șovinismului actual. Vandalismul din anul acesta dela Turda și dela Oradea mare, a pus în drastică lumină ródele binecuvântate ale acelui curent, și ómenii nepreocupați și cu judecată calmă cu îngrigire privesc la manifestarea civilizațiunei populațiunei din Turda și Oradea mare.

Intre asemenea condițiuni sociale cu óre-care îngrigire am privit la procesele politice, cari avéu să urmeze la curtea cu jurați din Cluș.

Mai puțin însă ne-a îngrigit procesul Replicei, și era natural, ca el mai puțin să ne pună pe gânduri.

Replica studenților români e lucrare provocată de un răspuns al junimeii magiare, este deci órecum îndreptățită, căci ea este o apărare, care

nu urma, dacă nu premergea provocarea Replica e o lucrare moderată, ne-provocătoare. Și dacă junimea magiară pentru insultele la adresa națiunei române nu a fost trasă înaintea curții cu jurați, natural era se credem, că nici junimea română nu va fi persecutată pentru apărarea onórei națiionale.

Resultatul procesului politic pertractat Mercurea trecută, ne-a sguđuit până în temeliile inimilor noastre.

La verdictul juriului s'a putut încâtva aștepta fie-care român, deóre-ce juriul mai mult sau mai puțin stă sub presiunea curentului. Nu ne-am așteptat însă la verdictul judecătóriei și nu va fi român cu inima la loc, care la auđul pedepsei se nu se cutremură în suflul și inima sa.

Patru ani la robie pentru un răspuns dat la o provocare, care mai moderat vorbind, trebuie să fie considerată în parte mare de o calumniare a poporului român.

Ucigașilor, hoților, făcătorilor de rele, acestora se dau pedepse de patru ani, sau dórá și mai puțin, dară unui om, care indignat de persecuțiunile contra națiunei sale, indignat de impertinenta provocare a răspuns apărându-se, aplicată o asemenea pedepsă în era constituțională, consternază.

Altcum verdictul vorbește mai elocuent în cifre. Aurel Popovici e condamnat la 4 ani închisóre de stat, 500 fl. pedepsă și 500 fl. spese de proces, fostul espeditor al institutului tipografic Nicolau Roman e condamnat la un an închisóre de stat și 300 fl. pedepsă.

Fată cu propunerea procurorului verdictul tribunalului apare în lumina marimósității, căci după telegramele sosite aici procurorul a propus pentru Aurel Popovici 6 ani închisóre de stat și 900 fl. pedepsă, pentru Nicolau Roman 3 ani închisóre și 300 fl. amendă, plus ambii să fie ținúți la rebonificarea speselor în suma de 534 fl.

Ne putem închipui pentru ce a fost lovit în ást mod domnul Popovici, nu ne putem închipui însă pentru ce

asa pedepsă pentru Nicolau Roman, care a făcut expediția la porunca institutului, unde a lucrat pentru susținerea vieții, și nu a avut nimica cu politica.

Se va susține, că pedepsa lui o motivează impregiurarea, că a contribuit la lățirea replicii. Acesta ar fi slab motiv, după ce Replica a fost reproducă de presă, chiar și de cea magiară, prin ce i s'a dat publicitatea, de care N. Roman nu e culpabil.

Vom asculta însă espicările ce le va face presa magiară, și póte că vom reveni, până atunci în fața verdictului, trebuie să ne exprimăm uimirea noastră.

Revista politică.

Cu privire la proiectele bisericesci ale guvernului se anunță, după cum scriu foile, din isvor sigur, că factorii competenți, adică cercurile catolice, s'ar fi împăcat cu idea căsătoriei civile obligătóre. Singura pedecă ar mai fi posibilitatea desfacerii căsătoriei. În urma acesteia desfacerii căsătoriei sau despărțirea a fost restrinsă și redusă la patru casuri. Să ăice, că mai mulți, chiar și din sinul guvernului, au pretins, că cel puțin pentru catolici să se satoréscă, că căsătoria nu se póte desfăce; dar, dacă s'ar fi primit această pretensiune, s'ar fi conturbat unitatea dreptului de căsătorie și a legislațiunii privitóre la căsătorie. După cum stă cestiunea acum, e probabil, că la locurile cele mai nalte se va lua o decisiune în privința acesta numai după manevrele dela Kószeg. După manevrele aceste deci va da ministrul Szilágyi Corónei deslúșirile necesare în privința acesta.

* * *

Conflictul dintre Francia și Siam, care se părea a fi aplanat, érá se va începe. Guvernului frances, vedénd cât de cu grabă și fără resistință a fost primit ultimatul Franciei, i-a părut réu, că n'a formulat pretensiuni mai mari față de Siam. De sigur, că și purtarea pasivă a Engliterei în acesta

afacere, încă a contribuit, că Francia se páséscă acum față de Siam cu pretensiuni mai mari. Să scrie din Paris că reprezentantul Franciei din Bangkok, Lemyre de Vilers, pretinde, că Siamul se recunósă supremația formală a Franciei. Guvernul siamez se pórtă deocamdată pasiv față de acesta pretensiune a Franciei, dar nu mult va puté să steie în resistință. Singurá Englitera ar fi în stare să spriginéscă Siamul, dar atenziunea poporului englez este îndreptată în mészurá mare asupra cestiunii homerule-bille și astfel póte să scape din vedere, cele ce se petrec îndepártata Asiá.

În Bavaria, după cum se vorbește în cercurile bine informate, éráș va veni la ivélá cestiunea cu regele. După mórtéa lui Ludovic II, care înainte de mórté din cauza alienațiunii, a fost lipsit de tron, a urmat lucrul curios, că a ajuns pe tron éráș un nebun, regele Oton I, care fusese și mai nainte în casa alienaților și bóla lui e incurabilă. În locul lui însă a guvernat unchiul său, prințul Luitpold, ca regent și a exercitat puterea regescă. Áșa dar de dóúe ori una după alta a fost în Bavaria anomalia, că de o parte era și este regé, fără de a funcționa ca atare și fără speranță de a puté cândva guverna în realitate, ér de altă parte regentul, care în realitate face us de drepturile și implinesce datorițele regesci, fără de a purta titula de rege. Acesta anomaliá a urmat conform dispozițiunilor constituției bavareze și acesta vreau să o sisteze în procsima sesiune a dietei bavareze, schimbând pasagiul din constituție, ce se referesce aici. Prima urmare a acestei schimbări va fi, că prințul regent Luitpold va fi proclamat de rege al Bavariei, ér pe viitor nu vor mai obveni astfel de anomalii.

Diariul „Figaro” din Paris anunță că escadra rusescă, al cărei șef a fost numit contra-amiralul Avelan, va intra, probabil, în 15 Septembrie în portul frances Brest. Escadra este com-

FOIȚA

Documente pentru limbă și istorie.

Un manuscris în limba Macedo-română.

(Urmare.)

La kulkare zí.

Sub akoperiméntul aripilor tele voiú fi akoperit, și voiú adormí, kà tu énsucí. Domne! me áșeăși la tine prin sperincă.

Éarò la adormire zí.

În mánile tele, Domne! pun spirtul meu, și truplu meu. Tu énsucí me binekuvéntà, tu énsucí me misele, și donéază mie viaca vietosà. Amin.

Ordinéa Demàneciuneí.

Kànticetele Inviareí, care se càntà după

Fericicií nevinovácií.

Ton. 5.

Binekuvéntat esti Domne, anvéacàme pre mine îndereptàrile tele.

Poporlu àngeresku se miră, kànd vezú pre tine între morcií numerat; éarà tu Mântuitorule! poteréa

mortéi strikași, și împreună ku tine pre Adam disteptași, și pre tocí din iad liberași.

Binekuvéntat esti Domne.

O invecelilor! pentru ce amestekací prin miselinie mirurí ku lakrimí?

Angerlu, karele stralucí în mormént, zise Mirdukétorelor: Vedeci voi gropa și incelegeci, cà Mântuitorlu inviá din gropà.

Binekuvéntat esti Domne:

Forte demàneacă Mirdukétorele alergară la gropa téa ku vaete, éarà Angerlu stàtú înaintéa lor, și zise: Incetă timpul de vaet, nu plàngeci, mà spuneçi Apostolilor Inviaréa.

Binekuvéntat esti Domne:

Mirdukétorele mulierí veniră ku mirurí, și se apropiară ku vaete la gropa téa, Mântuitorule! Éarà Angerlu vorbí, și zise kàtrà dènselé: Pentrucí numeraci viul ku morcií; kà inviá din morméntu, ka un Zeu.

Màrire Tatàlui, și Fiului, și a Sântului Spirtu. Inklinàmune Tatàlui, și Fiului, și Sântului Spirtu. sànteí Treime intru una fincă, și cu Serafimií strigàmu: Sântu, sântu, sânt esti, Domne!

Și akum, și totudeuna și în vieteile vietelor. Amin.

O Vergine! Karéa ku nasteréa pre Viacàdatorlu liberași pre Adam de pekat, și Eveí donași în loklu

tristecéi bukurie, kà Zeul, karele se întrupă din tine, și se faku om, îndereptă pre kazucií din viaca la aceéa. Aliluia, Aliluia, Aliluia. Màrire cie, Domne! De treóri.

Treptele, kare se kàntà la tote serbàtorile mari.

Tréapta 1.

Din tinerecile mele multe patimi se luptă ku mine, mà énsucí ajutà mie, și me mântueste Mântuitorlu meu.

2.

Voi, karií urici Sionlu, rușinacive de Domnul, kà vecí fi uskaci prekum éarba de fok.

Màrire.

Prin Sântul Spirtu tot sufletlu viează, și prin koracie se inalcă, luminéazase intru uniméa Treimeí ku sàncie skunsurosà.

Și akum.

Prin Sântul Spirtu esvoresku esvorele donlui, kare adapà totà kreatura spre fruptuaréa viecosà.

Prepunetlu Serbàtorei și celelalte.

(Va urma.)

pusă din patru vapore cuirasate, cari au plecat din New-York, în 9 August pe căi diferite; unul va ancora în Li sabona, altul în Gibraltar, al treilea în Cadix, și al patrulea în insulele Azore, de unde apoi se vor întâlni în Marea-mediterană. De aici vor intra apoi în portul Brest. Probabil, că marele duce Alexis, care petrece la băile Vichy, va ține revistă asupra acestei flote. Deoarece Brestul e mai aproape de Paris, ca Toulonul, atunci prin acesta se ușurează venirea marinarilor ruși în capitala Franciei.

Procesul Replicei.

Continuându-se pertractarea și cetindu-se pasagele incriminate din „Replică”, apărătorul Dr. St. Petrovici cere să se cetască și pasagele neincriminate fiind de lipsă pentru clarificarea cauzei. Cereră se respinge. La întrebările puse d-lui Popovici cu privire la „replică”, răspunde, că replica a fost făcută de un comitet al

tinerimii universitare din Ungaria; tinerimea a adunat datele și pentru spesele tipăririi s'a făcut colecția publică în Ungaria. Declarația studenților universitari, prezentată de Dr. Petrovici, cari iau răspunderea pentru redactarea replicii, nu s'a în considerare. După vorbirile procurorului, a acuzatorilor și apărătorilor și după replica procurorului și duplicatele apărătorilor, juriul declară de vinovați pe acușai. Procurorul cere: pentru dl Popovici 6 ani închisoare de stat și 900 fl. amendă, pentru dl. Roman 3 ani închisoare și 500 florini amendă și suportarea în comun a spesei procesuale de fl. 534. Retrăgându-se tribunalul, în dimineața de 31 August la 4¹/₄ ore se publică sentința:

A. C. Popoviciu este condamnat la patru ani închisoare și 500 fl. amendă precum și la suportarea cheltuielilor în sumă de 500 fl., Roman la un an închisoare și 300 fl. amendă.

A. C. Popovici a fost pus în libertate numai după depunerea unei cauțiuni în sumă de 5000 fl.

Fundațiunea Gozsdu.

Representanța fundațiunii „Gozsdu” și-a încheiat ieri ședințele.

Obiectul principal a fost votarea stipendiilor pe anul școlar 1893/4. S'au pertractat 84 cereri de ale stipendistilor vechi și 84 cereri dela concurenți noi, total 168.

Aprópe toate stipendiile vechi s'au urcat.

S'au incuviințat:

Stipendistilor vechi:

1. Pentru facultatea de drepturi	19	stip. în sumă de	5930 fl.
2. „ „ „ medicină	5	„ „	1400 „
3. „ „ „ litere	4	„ „	1200 „
4. „ politehnică	8	„ „	2400 „
5. „ farmacie	1	„ „	300 „
6. „ gimnasiu	9	„ „	1870 „
Total .	46	stip. în sumă de	13100 fl.

Stipendii nouă:

între cari sunt și 5 abiturienți, fosti stipendisti vechi de ai fundațiunei.

1. Pentru drepturi	14	stip. în sumă de	2700 fl.
2. „ medicină	5	„ „	1000 „
3. „ litere	2	„ „	500 „
4. „ politehnică	2	„ „	700 „
5. „ gimnasiu	4	„ „	250 „
6. „ școlile comerciale	1	„ „	300 „
Total .	28	stip. în sumă de	5450 fl.

Pentru 24 rigoroșanți vechi și noi s'au votat drept tace de rigoroșe și de diplome 2000 fl.

Suma totală a stipendistilor și rigoroșanților este de 98, ér ajutoriul ce-l capătă ei dela fundațiunea „Gozsdu” în procsimul an școlar se urcă la considerabila sumă de fl. 20.550.

Fie binecuvântată memoria marelui mecenat Emanuel Gozsdu!

Intemplantările din Micuș.

Din jurul Turzii, cu datul de 31 August ni se scrie:

Este știut, că comitatul nostru devine tot mai celebru, însă nu prin fapte umane și nobile, ci prin barbarii și alte multe volnicii și nedreptăți, a căror jertfă este totdeauna sermanul nostru popor.

O astfel de nedreptate și batjocură s'a făcut cu bieții țărani din comuna românească Micuș din apropierea Turzii. În timpul din urmă s'a lăsat faima între populațiunea din jur fără considerare la limbă și naționalitate, faimă provenită din centrul Kulturegyletului, adică din Cluj, că medicii pre omenii săraci și suspicioși de choleră, nu-i vindecă, ci i omoră cu venin; este apoi de-a se mai adauge și răul principal, că adică organismul statului, condus de șovinism, are în fruntea administrațiuneicercuale, bachiari și comunale neste omeni, cari nu cunosc limba și datinele poporului de loc.

Unor atari impregiurări se pôte atribui și scandalul intimplat în Micuș în 27 l. c. ziua de sf. Marie. Poporul fiind sedus de faimele false lățite chiar din Cluj, prin un țeran ungur, a protestat în contra dispușețiunilor de choleră a notariului (slovac magiarisat) și sa opusca se nu facă spitai din școlă confesională. La raportul notariului a eșit în fața locului, în ziua sus indicată, protopretorele cercual Dr. Damokos Andor, și nepoședând limba poporului nici el nici no-

tariul, n'a putut capacita poporul care eșia dela s. biserică, despre scopul venirei lui. Poporul a protestat cu unanimitate în contra dispușețiunilor luate afirmând, că scopul medicilor, după informațiunile ce le are, este de a învenina pre omeni cu deosebire pre ceșaraci. Vedând protopretorele tumultul și indignarea celor de față, și vedându-i protestând cu totă rezoluțiunea a luat-o la fugă pe jos până la comuna Tur, căci în inchipuita lui spaimă și de trăsura și a uitat.

Venind la Turda cu intrevinerea vicecomitelui a recuirat sporirea gendarmeriei și 2 companii de miliție, din cari una a mers la Micuș, ér alta a ramas în Turda.

Pe lângă o așa asistență mare, au arestat mai totă comuna și astăzi între baionete i-au dus la Turda, legați doi cu doi la vre-o 56 de țărani și se dice, că încă vor mai duce pe atăția. Prin această au făcut de batjocură un sat întreg; ar fi trebuit să aresteze numai vre o 2—3 culpabili, dacă ar fi fost de acestia, ér pe ceia-lalți s'e ci teze, dar nu s'e i pörte pe tôte ulițele Turzii între baionete, ca vai de ei, prinși pe hotar, unde au trebuit să lase tot lucrul, carele și vitele în știrea lui Dumnezeu. Ungurii după cum mi s'a spus tot urlau după ei: „né a tolvajok! né a rongyok! Ezek akarnak uralkodni fölöttünk! Fel kell akasztani mind a menyit van!” și alte de aceste. I au dus la casa comitatului, unde îi păzesc soldații.

Așa dl redactor, față de români s'a știut recuirea îndată o mulțime de baionete, și au legat în fiere locui-

torii unei comune, ca pe nesce criminali, pre când făptuitorii vandalismului dela Turda, Arad și Oradea mare își făcură cheful în linate, pre ei nime nu-i légă în fiere, pre ei nu-i cine să i erueze.

După cum am aușit și în comuna Banabic s'a dus gendarmarie și miliție deoarece și românii de acolo se opun de a face din școlă spital. X.

Noutăți.

† **Artemie Feneșanu.** Referitor la mörtea prea timpurie a profesorului Feneșanu din Brașov, „Gaz. Transilvaniei” scrie: unul dintre cei mai simpatici concetățeni ai noștri pururea cu inimă deschisă și binevoitoare, care timp de 19 ani a servit cu credință și cu conștientitate cauza învățământului nostru, ca profesor la școlă comercială și reală română din Brașov, după suferințe grele a răposat erisără în etate abia de 46 de ani. Feneșanu s'a născut în comuna Sâncraiu de lângă Turda, studiile gimnasiale le-a absolvat în Clușiu; a absolvat apoi teologia în Sibiu. Mai întâiu fū numit profesor la școlile române din Brad, de unde după trei ani a primit catedra de profesor la școlile române de aici. Feneșanu se duce din mijlocul nostru însoțit de stima și iubirea tuturor. Dumnezeu s'e l odihnescă în pace.

Colera. Colera în Ungaria, deși încet, dar se răspândește în tôte părțile. Din comitatul Szabolcs ea și-a luat drumul în tôte direcțiunile și după rapörtele cele mai nouă îmbolnăviri și decese de coleră au fost constatate în următoarele comitate: Szabolcs, Maramureș, Sătmar, Ias-Cun-Solnoc, Bichiș, Ugocia, Heves, Csongrad, Zemplin, Bereg, Borsod, Caras-Severin, apoi în părțile noastre în comitatul Solnoc-Dobăca (7 deces.) Cojocna, (Cluș 8 decese) și Tîrnava-Mică, în Cipău 1 îmbolnăvire. Prin locurile infectate sau amenințate s'a amănat deschiderea școlilor. Sibiu, Brașovul și în genere partea cea mai mare a Ardélului sunt până acum ferite total de epidemie. În străinătate s'a ivit sporadic colera; decese sunt puține. În România la cele 112 de casuri de îmbolnăvire de mai nainte, au fost 13 decese, 14 s'au vindecat și 104 sunt în ingrigire.

Dr. Lucaci în Bpesta. Foile din Budapesta scriu că Dr. Vasile Lucaci s'e află de câteva zile acolo. El a mers cu conșiența ministrului, ca să consulte pe un oculist, având bôla de ochi și e însoțit de inspectorul arestului din Sătmar. Lucaci în Budapesta e închis în arestul procuraturii.

Intendanța corpului nr. 12 din Sibiu va cumpăra la 4 Septembrie n., pentru magazinul militar din Sibiu, 6800 de măști metrice de grâu și 15.700 m. m. de ovės; pentru magazinul din Brașov 5100 m. m. grâu și pentru magazinul filial din Cluș 4200 m. m. de grâu. Condițiunile mai de aproape se pot vedé la stațiunile magazinelor respective în tôte zilele.

Invitare la „Petrecerea cu dans” ce se va arangia Duminecă, la 29 August (10 Septembrie) 1893 în sala ospetăriei „Hotel central” din Brad. Venitul este destinat pentru despărțământul X, Brad, al „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”. Intrare: de familie 2 fl., de persoană 1 fl. Inceputul la 8 ore s'era. Oferte marinimose se vor primi cu mulțămită și suprasolvire se vor publica pe cale diaristică. Intre pausă se vor dansa jocurile naționale „Călușierul” și „Bătuta” în costum.

Cronică.

Zarand, în August 1893.

Dacă s'a dis mai în anii trecuți că și în părțile acestea obiceiurile bune românesce s'e strică, restul portului românesce încântător s'e împistrităză ori înlocuesce cu sdrențe jidovesce, — cu un cuvânt zarandani în unele pri-

vințe degenerăză, apoi și aș se pôte sustinea o atare afirmație.

Este destul de trist, dar adevăr fiind trebuie recunoscut că și de atunci încôce multe rele se pot observa, între cari și răspândirea unor patimi, s. e. beția omoritoare de trup și suflet și luscui, care éráși devenind patimă, consumă o mare parte din rodul mult asudat al muncii sâtenilor noștri.

Afară de aceste și multe alte rele ne bântue pe aici, cum sunt căsătorile nelegiuite, pentru stirpirea cărora ar trebui luate măsuri aspre, mai aspre ca până acum, căci cele luate până aci s'e dovedesc a nu fi destul de eficace.

Din punct de vedere direct național e destul de condamnabilă și procederea acelor preoți, cari prea îngrijii pentru câștigarea de averi materiale ori fie din ori-ce cauză s'e aruncă în brațele „fösolgabiraelor” pentru ca s'e le mijlocescă ajutoare de stat. Acestia 'si vënd libertatea de a lucra la redesteptarea simtului național în poporul încredințat lor pentru de regulă 40—50 „de arginți”. 'Si fac dependentă voința lor de păstor și învățator al poporului de voința distructivă a streinilor. Ba ce e mai dureros chiar și preoți încă nededați pe deplin întru îmbrăcarea „epitrafirului” o fac această cu destulă predilecțiune, din care moment ori-ce luptă și mai ales fațisă întru apărarea intereselor poporului dacă o face, o face cu frica „domnilor” în spate.

Astfel de slabi ar trebui imediat descoperiți și aduși la reson de cătră însuși Consistor.

Am dis la început că restul portului românesce încântător, s'e împistrităză și înlocuesce prin sdrențe jidovesce. Prin această judecată am dat numai espresiune publică scârbii de care mă simt cuprins vedând cum chiar și sâtenele s'e împrietenesce cu acele sdrențe; și recunosc această și publice chiar sub influința acestor deprimate impresiuni cari atât în Brad, care ecen-trul Zarandului — și centru ar trebui s'e fie în totă privința, — cât și în satele din prejur restul portului românesce este aproape eliminat. Dic restul portului românesce, — căci în Brad și satele din jur cel puțin generațiunea de aș nu știe s'e se fi cultivat ori folosit vre-un port întreg românesce.

În astă privință atât brădenele cât și sâtenele din imediata apropiere pot, să și iee în câțva de model pe femeile din satele mai isolate ale Zarandului d. e. Blăjeni, Dupăpeatra, Bulzești ș. a. În acestea vre o câteva sate deși traiul vieții le e mai greu, deoarece solul pământului în unele e de tot nepotrivit pentru cultivarea cucuruzului și spicóselor, principalul isvor de venit al Românilor transilvăneni, și deși siliți fiind din asta cauză ași acuire cele necesari pentru traiul vieții cu lucrul mânilor la străinii din Bănat și prin România; — totuși portul lor, care și așa este neaseménat mai românesce decât al brădenelor, tebenelor etc. nu 'și-l uresc adoptând sdrențele scump plătite ale jidovilor.

Membrele reuniunilor de femei române precum ori care adevărat inteligent român s'e-și țină de plăcută și sfântă datorință a purta costumul național nunumai la petreceri, cari și așa sunt foarte rari și aproape singurele ocațiuni de convenire, ci și acasă în mijlocul familiilor și poporului sâten, care de altcum e destul de aplecat a imita pe inteligenții lor și în în d'al de astea.

La întrebarea cum stăm cu ale comerului în Zarand? — putem spune că destul de rău! — E încredințat comer-ciul în mâinile jidanilor, cari vënd articoli lor cu prețuri pipărate — pe lângă aceea, că marfa ce o vënd e aproape netrebnică. Intr'atâta s'a înrădăcinat jidovimea pe aici sugând cu multa poftă sudorea sâtenilor și orășenilor, încât a mai recomanda vr'un mijloc de scăpare cârtind în contra spiritului, în care ei lucră, apare multora un ce ridicol.

Cu toate acestea ar fi de dorit și din punct de vedere național economic de tot recomandabil, ca „Mărginenii“ acei români, cărora pare că toate însușirile bune li le a dat Dumnezeu cu belșug între cari și spiritul de cruzare, să se răspândească în toate părțile Transilvaniei făcând întreprinderi economice comerciale căci între altele limbajul, portul lor încântător, scurt întreaga lor înfățișare le asigură simpatiile chiar și ale contrarilor nostri.

În special aici în Zarand și în centrul acestuia niste astfel de întreprindători ar aduce foloase de neprețuit, chiar și numai prin aceea că ar face să dispară „lipitorile“ de pe corpul zarandanilor, ca ceara de fața focului. Și în schimb pentru acestea ei ar fi bine primiți și călduros sprijiniți în întreprinderile lor de publicul românesc din Zarand.

Încât privește cultivarea rațională a pământului încă putem recunoaște că nici românii zarandani nu stau mai bine, ca mai înainte cu câteva decenii. E știut că izvorul principal de venit al masei poporului a fost și este și azi agricultura, — deci cred că ar fi timpul să se lucreze mai mult întru deprinderea țăranului la lucrarea rațională a strămoșescului său pământ.

Și spre scopul acesta ar fi foarte potrivit înființarea de reuniuni agricole în diferitele centre ale comitatelor după modelul sibiienilor. Ei, dar la lucrări de aceste trebură omeni consumați în d'al d'astea, specialiști, și noi niste atari omeni n'avem de presinte decât foarte puțini, cred însă că cu puținii cei avem s'ar putea face niste modeste începuturi. Și aceste începuturi modeste s'ar putea face în unele comitate chiar și numai cu impulsul puținilor pricepători în ale agriculturii de care dispune metropola noastră.

Niste atari reuniuni, convingându-se aievea despre folosul lor practic țărenii români, încă le ar sprijinii călduros. De altcun cei chemați a lucra și în astă direcțiune la îmbunătățirea sortii poporului nostru, cred că vor fi din destul preocupați și de astfel de salutare idei. S.... S....

Din comitatul Făgărașului și scaunul Cincului.

În urma vîrsărilor de ape de astă primăveră mizeria pe țara Oltului a cuprins teren larg. Spicosele au fost noroite, încât în multe locuri omienilor nu le-a rămas alta decât ca să le cosască, să facă cel puțin nutreț la vite. Era o vreme, astă primăveră, dic omienii, încât din marginea Ardélului până sub munții Făgărașului nu vedea decât numai tot apă și er apă. Din cauza apei și cucurușele au rămas micuțe și de pe acum se ved, că vor fi tăciunose. Podurile n'au fost sigure, încât a început o reparatură radicală, care va înghiți erăși o sumă respectabilă de bani. Multe case au fost luate cu totul și duse de valurile furioase. Omienii numai cu greu vor pute veni în ogașie în urma atator desastre. Dic cu greu, deore-ce dările sunt mari și economii n'au pe ce face banii. Bucatele din anii trecuți sunt pe nimica, ele se vor urca pôte mai târziu în prețiu, vitele de asemenea sunt ieftine, numai oveșele și fênl s'au ridicat, mai vîrtos de când guvernul a oprit exportarea nutrețului. Tot așa de triste, ca și pe țera Oltului se arată urmările vîrsărilor de ape pe Ardél. Grâu în unele locuri a rămas în bon ca chimul și și acela e plin de opsigă, încât 'i trebuie trei ciururi ca să-l alegi. Mult a contribuit la recolta slabă și erna cea lungă gerosă, mai mult au avut să sufere agricultorii, cari au sâmenat târziu. Cucurușele sunt cam îngâlbentite, er strugurii mici la bon, tari și acrii, încât numai o tîmna lungă și frumoasă mai dă speranță de a se îndrepta atât cucurușele cât și grânele și viile. Pe Têrnave fiind pământul mai humos apele cele mari și repeștele cutremuri de pământ au causat surpături mari de deluri, guri ameștore de pârâuri, cu un cuvînt pagube enorme.

Colera, acest cuvînt, care a băgat atâtea săgeți în inimile locuitorilor de pe

la orașe, pe aici nu i se aude de nume. Omienii nu știu, ce e colera, drept dovadă, că nici nu știu pronunța cuvîntul, ei dic, corela, dar, că ce i corela aceea nu știu da sêmă. Mai rêu stau însă fâgărășenii cu spaima de coleră. Fișpanul Baussneru se bucurase la clădirea căii ferate, că pe drumul de fer va pute aduce după cum accentuase în o vorbire a sa, mai curînd și mai cu mare nșurință ideea de stat magiar în părțile țerii Oltului, și acum se teme ca un pitic, că mai nainte de a ajunge ideea de stat magiar, va ajunge colera. De aceea a și venit tot cu frica în sin dela adunarea fișpanilor din Budapesta și spîriat, cum era, prima întrebare, ce i-o a pus unui doctor a fost, că nu a venit înaintea lui colera prin părțile Făgărașului.

Apropos la ideea de stat magiar. Ea în Făgărașu numai întrată se validitează întru cât căte un profesor slovac ori jidan și schimbă numele pe 5 pițule, se căsătorește cu vre-o sască și apoi trece de cel mai mare patriot. De altfelu conversațiunea e internațională. Încep și vorbesc unguresce și te pomenesci, că o termină nomțesc ori românesce. Să mai manifestă ideea de stat magiar și în brațele garibaldianului Kapocsányi, vice-span al Făgărașului, carele a voit să junghe pe preotul Borzea, acum însă visază tot lucruri înfiorătoare. Unii omeni și chiar prietenii lui spun, că l'ar fi blăstemat preoții de pe țera Oltului, alții mai inițiați în lucră dic, că insomnia și visurile înfiorătoare sunt o urmare a vieții de până acum precum și împregiurarea, că e tras în cercetare disciplinară. Se mîngăie însă, că va scăpa têtăr și în asta speranță l' lăgănă împregiurarea, că ministrul Hieronymi nu e destul de energic. Vice-spanul din Budapesta i a stat împotriva, când cu ordinațiunea în afacerile de corespondență cu autoritățile militare, vice-spanul comit. Szaboles n'a voit să eșecute ordinul când cu constatarea colerei, un alt comitat i-a votat neîncredere, pentru-ce se nu facă și vice-spanul Făgărașului de capul lui! Și apoi, când se va introduce pentru Ardél o stare administrativă excepțională, ceea ce fișpanul a asigurat, că va veni cât mai îngrabă, atunci își vor pute răsbuna în dragă voie asupra „valachilor“.

Duminecă s'a ținut în Făgărașu adunarea reuniunii carpatine sub conducerea presidentului Bruckner. Adunarea a fost slab cercetată. Causa e, că autoritățile administrative s'au adresat la ministrul pe cale telegrafică, să concedă ținerea adunării sau nu? și acesta din cauză, că fâgărășenii, precum am spus se sperie tare de coleră. Ministrul a răspuns în doi peri, încât fâgărășenii singuri n'au știut, ce să facă. S'au adresat și a doua oră și ministrul le-a răspuns afirmativ. Din vastul raport al comitetului se constată, că acesta reuniune a făcut mari progrese și multe îmbunătățiri. Ea are un număr respectabil de membrii. Ar trebui, ca puținii membrii de român să pörte mai mare grije la numirea munților, vailor, piscurilor etc. ca numirile să nu se schimonosescă, fie în scris, fie în vorbit ci să se facă corect. Duminecă s'era a fost o petrecere mare și vioie în grădina „Mexico“, sibiienii s'au îngrigrit ca să dea petrecerei un aspect cât se pôte mai feeric, er Luni s'au început excursiuni la munți.

Duminecă s'era intelighința română și popor de prin părțile Hărtibaciului au fost adunați în Șulumberg, unde copii d-lui pârinte local Pacală, au arangiat un concert, au dat o piesă teatrală și petrecere cu joc. Astfelu de producțiuni sunt rari în părțile acestea, de aceea și acesta a fost o surprindere, dar surprindere plăcută. Corul a fost compus din țărani și țerance er prestațiunea a fost escelentă. Piese alese au lăsat încântați și pe streinii, cari au participat în număr respectabil. X

Bibliografie.

A apărut:

— „Candela“, fôie bisericescă-literară Nr. 8 din 1 August a. c. cu următorii cuprins românesc: Despre cele mai însemnate liturgie ale bisericeii orientale, mai ales cu privire la cele-ce's întrebuințate în timpul de față în biserica ortodocșă — Scurtă privire istorică — Predică la timp de

mineca a IV-a a postului mare. — Predice funebreale pentru poporul de rënd. — Cronică.

„Transilvania“, fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, a apărut Nr 8 din 15 August a. c., cu următorul

Sumariu:

Convocarea adunării generale la Năsăud. — Program pentru adunarea generală a XXXII a Asociațiunei transilvane, care se va ținea în 27 August st. n. a. c. și zilele următoare în Năsăud. — Iubileul metropolitului Silploi și furtune. — Predică pentru Duvestru al Bucovinei, de Z. Boiu. — Școala civilă de fete a Asociațiunei. — Din literatura populară. Colect. de I. Pop Reteganul. — Dela academia română. — Din cronica lunară. — Avis pentru amânarea adunării generale. — Concurse. — Bibliografie. — Proceșele verbale ale Asociațiunei transilvane, luate în ședințele dela 24 Iunie și 1 Iuliu n. 1893. — Consemnarea contribuțiilor făcute în favorul școalei de fete a „Asociațiunei transilvane“.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardélului.

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Sibiul se află aședat parte pe terasa, ce se estinde până aprôpe de Cibin, parte jos în vale pe ambii termi ai riului. Partea lui mai sus aședată a fost întărită cu ziduri și turnuri puterni e. din cari se află și acum în toate părțile multe remășițe. Mai bine sunt păstrate zidurile în partea de mēdădi a orașului, spre promenadă, unde se află și trei turnuri vechi. Zidurile aceste au fost făcute din cărămidă roșă și pentru aceea turcii, cari au năvălit de mai multe ori asupra orașului, l-au numit „orașul roșu“. Sibiul, ca oraș mare, bine întărit și înflorit, a ajuns a fi cel dintăiu între orașele sășesci și de pe timpul regelui Mateiu Corvinul deveni capitala sau locul de frunte al sasilor din Ardél. Primariul Sibiului era căpetenia poporului sășesc; aici se adunau reprezentanți politici ai tuturor sasilor (universitatea sășescă) și aici au locuit cei dintăiu episcopi sășesci, după ce sasii au trecut la reformațiune. Sibiul a fost în două rënduri capitala Ardélului, fiind aici guvernul țerii, întâiu în secolul trecut (1703 — 1791) și a doua oră în secolul present (1849 — 1865) și între zidurile lui s'au ținut mai multe diete ardelenene de însemnătate. Meseriile și negoțul orașului au fost în trecut în stare înfloritoare.

Călătoriul strein, intrând în Sibiul, este surprins de ulițele mai mult strîmbe ale orașului, de remășițele de ziduri și întărituri, pe lângă cari s'au zidit cu timpul case și de multele zidiri vechi și va observa îndată. că toate acestea s'au făcut în timpurile resboinice din trecut. Partea cea mai frumoasă și mai însemnată a orașului este cetatea, adevăta partea aședată sus, care a fost încunjurată cu ziduri și alte întărituri, apoi partea de oraș, ce se estinde spre apus, numită „Josefstadt“, care s'a început a se zidi în jumătatea a doua a vécului trecut. În cetate se află cele două piețe de frunte ale Sibiului, numite „piața mare“ și „piața mică“. Ele sunt despărțite de cătră olaltă prin biserica romano-catolică, zidită la 1725, și prin un turn nalt, numit „turnul sfatului“, (nemfesse Ratturm), care a fost zidit în 1586 — 1588. În piața cea mare se află casa veche a universității sășesci și palatul lui Brukental, în care este muzeul lui Brukental.

Baronul Samuel Brukenthal a fost guvernatorul Ardélului pe timpul domniei împărătesei Maria Teresia (1777 — 1787) El a fost iubitor de arte și științe și a adunat

toată vieța sa multe lucruri frumoșe, și de mare preț, precum icône, cărți, bani, arme și alte lucruri vechi, aflate prin țară apoi minerale ș. a. Din aceste a alcătuit el muzeul, numit după numele lui; palatul său din piață este aprôpe întreg ocupat cu acest muzeu, care dimpreună cu palatul este acum proprietatea școalelor sășesci din Sibiul, fiind că viața lui Brukenthal s'a stins cu totul.

Partea cea mai însemnată a muzeului o formeză galeria de icône. Aici sunt adunate 1100 de icône, zugrăvite de pictori din vécurile trecute și din deosebite țeri ale Europei, nemți, italieni, francezi ș. a. Astfel sunt între ele multe portrete de ale omienilor vestiți, ținuturi de la țară (peisagiuri), și de pe mări și riuri, întâmplări din istorie și din viața Mântuitorului nostru, orașe, înfățișări din vieța păstorască și dela țera, lupte renumite ș. a. Multe din ele sunt foarte frumoșe și de mare preț. Ele sunt aședate în 15 sale mai mari și mai mici.*) — În alte odăi ale palatului se află biblioteca, care constă din mai mult de 40,000 de cărți, vechi și noue, unele de mare preț; aici sunt și unele chrisôve vechi, scrise cu mîna, cari în alt loc nu se mai află, sunt cum se dice esemplare unice. — Erăși în alte odăi se află aședate lucruri vechi, precum arme, unelte, vase, cărămiți și hărbe din ziduri vechi cu mosaicuri, aflate mai cu samă în Ardél, apoi o mulțime de bani vechi, mai cu samă de pe vremea dacilor și romanilor și a principilor ardeleni; mai sunt apoi tot felul de soiuri de minerale (petri) chiar și petre scumpe, și cu deosebire multe și frumoșe stufe de aur și tellur, de pe la băile de aur ale țerii noastre, apoi lucruri de sculptură ș. a.

În o altă parte a palatului Brukenthal se află, aședată în mai multe odăi, colecțiunea bogată a „însoșirii transilvane pentru științele naturale“, ce există în Sibiul. Ea se compune din o mulțime de soiuri de paseri din Ardél și alte animale, implute și preparate, apoi pesci, șerpi și alte animale tîritore (amfibii), păstrare în spirit, precum și o mare colecțiune de insecte și fluturi; mai departe un herbar bogat, adevăta tot felul de soiuri de flori și erburi și colecțiune de minerale. Să mai află aici, deosebit de cele înșirate mai sus, o colecțiune etnografică din Egipt și din Asia otică (China și Iaponia). Însoșirea are și o bibliotecă, constătătoare din cărți de specialitate științelor naturale.

Toate aceste lucruri ale muzeului Brukenthal și ale însoșirii pomenite sunt aședate în bună rânduială, fiind adunate cele de un fel la un loc și ele pot fi cercetate de ori și cine.

Muzeul Brukenthal este cel mai mare și mai bogat muzeu din Ardél. (Va urma.)

Diverse.

Ce ajunge omul trăind în lume. La magistrat e contribuente de dare; la judecată — partiă; în arest — prinsonier; în sentință — complice vinovat; în stat — supus; în comună — cetățen, cive; în trăsura de postă ori pe tren și vapor — pasagier; în biserică — credincios; dând bani împrumut — creditor; împrumutând bani — debitor; preotul têu te ține de flu suflătesc; la conscripția — cap; în birou: subaltern, colegă ori superior, chef; în negustoria — mușteriu, în teatru: uro... pe cambiu: acceptant, cavent ori girant; trăind în cuartir strein — jeler; trăind în casa proprie — posesor; în ospătărie — ôșpe; în bal — cavalier; în biblioteca de împrumut — abonant; înaintea medicului chiar de esti sănștos — esti pațient; — în lazarret — patul vro...; la anatomie — mai întâiu cadavru ș'apoi preparat.

*) Sertitoriul engles Charles Boner, care a vizitat această galerie de icône și a scris o carte despre Ardél acum vre-o 23 ani, s'a exprimat în cartea sa, că icônele sunt copii fără de valoare sau sunt zugrăvite de pictori neînsemnați. În urma acesteia a fost chemat la Sibiul directorul galeriei împărătesci de icône, (Belvedere) din Viena să se deie părerea ca pricepător asupra valorii lor. Acesta n'a dat drept lui Boner și a declarat, că cele mai multe icône sunt originale și unele de valoare însemnată. — În asemănare cu galeriile de icône din orașele mari ale Europei, galeria de icône Brukenthal este numai de valoare mijlocie, dar ca colecțiune provincială este destul de însemnată. În ea se află între altele tablouri de Tiziian, Reni, Dominik, Brandi, Wouvermann, van Dyk, Rubens, Kraach, Dürer etc.

Nr. 426/1893.

[160] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Sighișorei, se escrie concurs cu termin până la 15 Septembrie v. a. c.

1. Boiul mare, cu salariu anual de 300 fl., cuartir, lemne și grădină.

2. Bundorf, cu salariu anual de 300 fl., și anume: în bani 180 fl., în naturalie și 4 stângeni de lemne, computate cu 120 fl. cuartir și grădină.

3. Hendorf, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 150 fl., folosirea de 7 jugere pământ cu 120 fl. și 4 stângeni de lemne cu 30 fl. pre lângă cuartir și grădină.

4. Mucundorf, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 200 fl., vîptuale cu 70 fl., lemne cu 30 fl., cuartir și grădină.

5. Saeș, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 50 fl., din pământ clasa I. cu venit de 200 fl., 6 stângeni de lemne cu 50 fl. și cuartir gratuit în edificiul scôlei.

6. Teline, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 120 fl., agrii cu venit de 130 fl., din vîptuale și lemne de foc cu 50 fl., cuartir și grădină.

7. Trapold, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 220 fl., agrii cu venit de 40 fl., 6 stângeni de lemne cu 40 fl., cuartir și grădină.

8. Zoltan, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 248 fl., vîptuale cu 28 fl., lemne de foc cu 24 fl. cuartir și grădină.

Informațiuni mai detaiate concurenții primesc dela subscrisul.

Suplicele concursuale instruite în sensul legilor, în vîgore, sunt a se subșterne subscrisului până la terminul de sus.

Sighișóra, 6 August, 1893.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sighișorei.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 298/1893.

[156] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scôlele confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român”.

1. Almășel, cu salariu anual de 260 fl. 80 cr. și adecă: a) în bani gata 150 fl., b) în lemne 64 cară = 76 fl. 80 cr., c) venitele cantonale în sumă de 34 fl. și cuartir în edificiul scôlei.

2. Brașeu, cu salariu anual de 285 fl., și anume: a) în bani repartizați în popor 100 fl., b) în lemne 106 cară, 106 fl., c) interesele împrumutului de stat 29 fl., și d) din interesele banilor bisericesci elocați 50 fl.

3. Godinesci, cu filia Petresci, salariu anual de 300 fl. și anume: a) în bani gata 220 fl., b) folosirea unei grădini 50 fl., c) lemne 5", 30 fl., d) cuartir în edificiul scôlei.

4. Micănesci, cu salariu anual de 300 fl. adecă: a) 200 fl. în bani gata, b) 80 cară de lemne, 80 fl., c) venitele cantonale 20 fl., d) cuartir în edificiul scôlei și grădină de legumi.

5. Tămășesci, cu salariu anual sistemat de nou în sumă de 300 fl.

Invetătorii ales la vre-una din aceste scôle e datoriu să țină și prelegerile în scôla de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesci; va fi obligat a cânta Dumineca și sêrbătorea în strană având a conduce

cu scolarii și cântările liturgice bisericesci.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere să se prezenteze — până la alegere — în vr'o Duminecă ori sêrbătore la biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea acestor scôle și modul de plătire al salariilor.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și așterne petițiunile instruite conform legilor în vîgore la subsemnatul oficiu protopresbiterat până la terminul sus indicat.

Ilia, la 29 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 310/1893

[158] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scôlele confes. gr. ort. din comunele mai jos semnate — în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român”.

1. Gialacuta cu filia Căbesci salariu anual 300 fl. și anume: a) în bani repartizați în popor 100 fl. b) în bucate 100 măsuri cucuruz 140 fl. c) venitele cantonale 30 fl. d) lemne de foc 3 stângini 30 fl. e) cuartir în edificiul scôlei și grădină pentru trebuințele invetătorului.

2. Furcșóra cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 290 fl. și lemne în preț de 10 fl. cuartir și grădină.

3. Têrnava, salariu anual 300 fl. și anume: a) din repartizie în popor 100 fl. bani gata b) în bucate 100 măsuri cucuruz 140 fl. c) venitele cantonale 30 fl. d) lemne de foc 3 stângini 30 fl. e) cuartir în edificiul scôlei și grădină pentru trebuințele invetătorului.

Invetătorul ales la vr'una din aceste scôle e datoriu să țină și prelegerile în scôla de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesci; va fi obligat a cânta Dumineca și sêrbătorea în strană având a conduce cu scolarii și cântările liturgice în biserică.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere să se prezenteze — până la alegere în vr'o Duminecă ori sêrbătore la biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci, și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea acestor scôle și modul de plătire al salariilor etc.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se așternă petițiunile lor instruite conform normelor din vîgore la subsemnatul oficiu protopresbiterat până la terminul sus indicat.

Ilia, la 5 August 1893.

Oficiul, protopresbiterat greco-ort. al Iliei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 224/1893.

(157) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învățătoresci din mai jos numitele comune bisericesci, tractul protopresbiterat al M. Oșorheiului, se escrie prin acêsta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare — și anume:

1. Malomfalău, cu salariu anual de 300 fl. v. a.;

2. Mureș Orba, cu salariu anual de 300 fl. v. a.;

3. Egerseg cu salariu anual de 250 fl. v. a.;

Intre concurenții la comunele bisericesci, numite sub punct 1, și 2, vor fi preferiți clericii absoluți, cari la tîmpul seu se pôtă deveni preoți aci.

Informațiuni mai detaiate despre acêsta, precum și despre starea acestor

scôle, modul de solvire al salariilor etc. se pot lua dela subsemnatul protopresbiter.

Concurenții vor așterne suplicele lor concursuale, în regulă instruite — până la terminul preclus, la subsemnatul oficiu protopresbiterat.

Mureș-Oșorhei, 28 Iunie 1893.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Mureș-Oșorheiului.

Nicolau Maneguț,
protopresb.

ad. Nr. 482/1893

[155] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de invetători la scôlele confesionale din mai jos însemnatele comune, aparținătoare tractului protopresbiterat al Clușului, se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în fôia „Telegraful Român”.

1. Apahida, cu filia Pusta St-Miclaș, salariu de 300 fl. cuartir bun în edificiul scôlei și grădină de legumi.

2. Bedeciu, salariu de 300 fl. cuartir cu grădină și lemne de foc.

3. Cara, salariu de 300 fl. cu artir și grădină de legumi tare bună.

4. Cojocna, salariu de 300 fl. solviți în rate lunare, cuartir bun în edificiul scôlei cu grădină de legumi.

5. Gerofi cu filia Banfi-Dângău, salariu 300 fl. cuartir cu grădină și lemne de foc, câte vor fi de lipsă.

6. Mănăsturul ung. salariu de 300 fl. care se va îmbunătăți și la 350 fl. dacă invetătorul va înființa cor bisericesc, cuartir cu grădină și lemne de foc.

7. Mociu, salariu de 300 fl. cu artir cu grădină.

8. Rogojel, salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și așterne suplicele lor, instruite conform legilor din vîgore subscrisului oficiu până la terminul susindicat și a se presenta în vre-o Duminecă sau sêrbătore la biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cluș, 30 Iuliu, 1893.

Taliu Roșescu,
protopresbiter

Nr. 342/1893.

[159] 2—3

CONCURS.

În scopul reintregirii posturilor învățătoresci în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul gr. or. al tractului Geogiului I. se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român”.

1. Boholt, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină scolară.

2. Dealu-mare, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină scolară.

3. Fizes-Barbura, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină scolară.

4. Magura-Toplița, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină scolară

5. Seliscióra-Stoenésa, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină scolară.

6. Suligete, cu 250 fl. salariu anual în bani, 1½ juger grădină și loc arătoriu cu un venit anual de 50 fl. cu acest post este împreunat și cantoratul cu un venit anual de 40 fl.

7. Voia și Porcurea, pentru susținerea unui invetătoriu ambulant cu un salariu anual de 400 fl. cuartir și grădină scolară

8. Boiu, cu salariu anual de 250 fl. cuartir și grădină scolară.

Certeșul-superior, cu salariu anual de 240 fl. cuartir și grădină scolară

10. Folt, cu salariu anual de 240 fl. cuartir și grădină scolară.

11. Hărău, cu salariu anual de 260 fl. cuartir și grădină scolară.

12. Uroi, cu salariu anual de 240 fl. și grădină scolară.

Invetătorii aleși la aceste posturi vor fi obligați în Dumineci și sêrbători a cânta în strane și a conduce cu scolarii cântările liturgice.

Concurenții sunt poftiți, ca până la alegere să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sêrbătore în bisericile respective, spre a și arăta desteritatea în cântările bisericesci.

Cererile concursuale instruite conform legilor din vîgore sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiterat până la terminul susindicat.

În conțelegere cu comitetele parochiale ale susinsemnatelor parochii.

Oficiul protopresbiterat al tractului Geogiului I.

Hondol, 4 August, 1893.

Vasilii Ppoș,
protopresb.

Nr. 304/893

(153) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistriței se escrie prin acesta concurs cu terminul până la 30 August a. c.

1. Borgo-Prund, pentru doi invetători cu salariu de câte 300 fl. v. a. din fondul scolar, apoi folosirea grădinei scolare în mărime de 1 juger 569" în părți egale.

2. Coșna pentru un invetătoriu cu salariu de 300 fl. din cassa bisericescă, folosirea grădinei scolare, cu artir și lemnele trebuincioase de foc.

3. Ida-mare pentru un invetătoriu cu salariu de 300 fl. din repartizie.

Suplicanții au a-și așterne suplicele instruite conform legilor din vîgore în terminul sus indicat la:

Oficiul ppresbiterat gr. or. al Bistriței.

Bistrița, în 3/15 August, 1893.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,

protopresbiter.

Nr. 635/1893

[161] 1—2

Publicațiune oficială.

În procesul divorțial edictal intentat de actorul Dumitru Sturdiu contra soției sale pribegite Ana Bucur Vidrihin ambii gr. or. din Reșinari, Venerabilul consistoriu arhidiececan cu datul 15 Iunie a. c. Nr. 3565 B. a adus sentența cu aprobarea divorțiului enunciat din motivul pribegirii inței, ceea ce în sensul §-lui 124 al regulamentului de procedură matrimonială se publică, cu aceea că după trecerea termenului prescris de 45 de zile dela acêsta publicare sentența precitată va intra în putere de lege.

Sibiiu, 21 Iuliu 1893.

Forul matrimonial gr. or. de instanța I-a al Sibiiului.

Ioan Papiu, m. p.
protopresbiter.

Ganz seid. bedruckte Foulards 85 kr.

bis fl. 3.65 p. Met. — (ca. 450 versch. Dispos.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

[15] 11—16

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.), Zürich.